

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref 03/339 SL heg/KR

Vår ref gry739

Dato 8 august 2003

Høring – endringer i nemndsstrukturen i ligningsforvaltningen

Vi viser til høringsnotat oversendt 29 april 2003 med høringsfrist 1 august 2003. Etter avtale er det innvilget utsettelse til 11 august. Skattebetalerforeningens bemerkninger følger høringsnotatets nummerering.

Generelt

Skattebetalerforeningen er positiv til at det nå foreslås endringer i nemndssystemet, og kan i det alt vesentlige slutte seg til de forslagene utvalget kommer med. Imidlertid er det etter vår oppfatning også behov for andre forbedringer av nemndssystemet, jf nedenfor. Dagens system ivaretar ikke skattyternes rettsikkerhet i tilstrekkelig grad og er derfor ikke tilfredstillende.

Punkt 3.6, jf punkt 6.1 Nemndsstrukturen

Skattebetalerforeningen kan slutte seg til utvalget syn om at det bør være en ligningsnemnd og en overligningsnemnd til hvert ligningskontor. Både hensyn til behandlingstid og faglig kompetanse tilsier det.

Alternativt kunne Skattebetalerforeningen også ha tenkt seg et system der ligningskontoret var første klageinstans og neste klage ble behandlet av en fagnemnd som godt kunne dekke flere ligningskontorer. I et slikt system burde innstilling til fagnemnd vært utarbeidet utenfor det ligningskontor som hadde behandlet saken tidligere. Et slikt system måtte uansett utredes nærmere først.

- Punkt 3.6.2.6 Opplæring av nemndsmedlemmene

I høringsnotatet sies det

"Behovet for opplæring er imidlertid påpekt ved flere anledninger og det er et klart ønske om ytterligere fokus på opplæring av nemndsmedlemmer"

Etter Skattebetalerforeningens syn må det snarest iverksettes en obligatorisk opplæring av nemndsmedlemmer som ikke har betydelig skattekompetanse fra før. Kravet om opplæring bør tas inn i ligningsloven, og det må avsettes midler på statsbudsjettet til gjennomføringen. Det stilles i dag ingen krav til faglig kompetanse til nemndsmedlemmene. Nemndsmedlemmer får i dag i svært

begrenset grad opplæring. Samtidig er norske skattyteres skatteforhold blitt betydelig mer komplisert i de årene som har gått siden ligningsnemndssystemet ble innført. Det resulterer i at det som er ment å skulle fungere som en kontroll av ligningsforvaltningen, i realiteten blir en ren sandpåstrøing. Det er ligningskontoret, i egenskap av å være fagorgan, som i realiteten bestemmer utfallet i det alt vesentlige av sakene.

Punkt 3.6.2.7 Nemndsmedlemmenes arbeidssituasjon

Utvalget legger til grunn at arbeidsvilkårene vil bedres som følge av ny nemndsstruktur. Etter Skattebetalerforeningens oppfatning er det nødvendig med ytterligere omlegginger for å få til en tilfredstillende arbeidssituasjon. Skattebetalerforeningen er jevnlig i kontakt med personer som enten sitter, eller tidligere har sittet, i ligningsnemnder. Dersom deres beskrivelse av situasjonen er riktig (og vi har ingen grunn til å tro det motsatte) er arbeidet i nemndene svært utilfredstillende. Sakene mottas kort tid før møtene. En rekke sakspapirer mangler. Det settes av svært kort tid til behandling av hver enkelt sak på møtene.

I tillegg bør godtgjørelsen til nemndsmedlemmene økes. Godtgjørelsen bør beregnes ut fra medgått tid (med et eventuelt tak). En forsvarlig saksbehandling forutsetter at nemndsmedlemmene setter seg grundig inn i sakene, både i faktum og jus. Dette fordrer både tid og anstrengelse. Det er både rett og rimelig at man får vederlag for en slik innsats.

Punkt 4.3, jf punkt 6.2 Takstutvalgene

Skattebetalerforeningen er enig at takstutvalgene bør avvikles og erstattes med en mer hensiktsmessig ordning.

Punkt 5.3, jf punkt 6.3 Oppnevning av nemndene

Skattebetalerforeningen er enig at nemndene bør oppnevnes av fylkestinget, med unntak av nemnder som dekker kun en kommune. Skattebetalerforeningen hadde imidlertid gjerne sett at oppnevning av nemndsmedlemmer skjedde ut fra en faglig vurdering og ikke på grunnlag av en politisk tilhørighet. Dette kan etter vår oppfatning best løses ved at nemndene opprettes uten noen politisk binding. Det er klart at en slik oppnevning vil bryte med prinsippet om en **direkte** folkevalgt kontroll. Hensynet til en reell prøving av innstillingen til vedtak, noe som forutsetter faglige kvalifikasjoner hos nemndsmedlemmene, er etter vår oppfatning viktigere enn hensynet til folkevalgt kontroll.

Behov for andre forbedringer av nemndssystemet

Som nevnt innledningsvis er det etter Skattebetalerforeningens syn flere forhold rundt nemndssystemet som bør forbedres samtidig som antallet nemnder reduseres.

Det er for det første behov for et eget regelverk for saksbehandlingen ved forberedelsen av saker for nemndene. Det er i dag det ligningskontor som behandler saken under ligningsbehandlingen som også innstiller til vedtak både for ligningsnemnd og overligningsnemnd. I enkelte tilfeller er det samme saksbehandler som har behandlet saken under ligningsbehandlingen som også forbereder saken for begge nemndene. Dette er naturligvis svært uheldig, skattyter vil ikke føle at det har vært noen reell vurdering av klagen. Kun i de tilfeller der

skattyter gis medhold i klagen kan en slik "forenklet" saksbehandling aksepteres. En skattyter som ikke får medhold i klagen burde i det minste være sikret en forsvarlig saksbehandling der saksbehandler ikke er forutinntatt før behandling av klagen.

For det andre må det fastsettes regler sentralt som sikrer en forsvarlig behandling i nemndene. Det er nødvendig både av hensyn til nemndmedlemmenes arbeidssituasjon, se ovenfor, men også pga det mer overordnede mål skattyternes rettsikkerhet. Etter Skattebetalerforeningens syn bør det gis regler som sikrer

1. Saksdokumenter skal oversendes nemndsmedlemmene minst 2 uker før møtet
2. Det bør settes en maksimumsgrense for antallet saker per møte

Det bør også utarbeides retningslinjer som forhindrer at nemndsmedlemmene kun får tilsendt forslag til vedtak. Det bør sikres at nemndsmedlemmene har arbeidsrutiner som innebærer at de alltid skal lese skattyters klage. I dag er situasjonen slik at svært mange nemndsmedlemmer ikke leser noe annet enn innstillingen til vedtak, pga forhold som kort tid til forberedelse, mange saker eller fordi de ikke får noe annet tilsendt fra likningskontoret.

Med vennlig hilsen

Tore Fritsch
Adm direktør

Gry Nilsen